

Zaans Symfonie Orkest

Talentenconcert

16 april 2023

Programmaboekje

Vermaning, Lagendijk 34, Koog aan de Zaan
Aanvang 14.30 uur. Toegang € 15,-

in samenwerking met amateur-solisten
van Fluxus Muziekschool Zaanstad

Voorwoord van het bestuur

Wat heeft ons orkest genoten van de voorbereiding van dit concert!

Eerst het oefenen van de stukken zonder solist. Soms speelt daarbij dan één van ons de solopartij, wat ons helpt bij het instuderen; en natuurlijk ook leuk is om te doen.

Dan komen de jonge solisten een paar keer meespelen. Wat is dat een feest! Vol verbazing - en soms wat jaloers - zien en horen we hoe zij hun instrument beheersen en prachtig spelen.

Niet voor iedereen is er echter evenveel te doen bij het begeleiden van de talenten. Dat was een mooie aanleiding om een lang gekoesterde wens van de blazers uit te laten komen: het programmeren van een eigen blazersstuk.

Maar natuurlijk beginnen we het concert samen, en sluiten we samen af.

Wij wensen u veel plezier vandaag!

Het bestuur van het Zaans Symfonie Orkest
Simon, Paula, Ton en Jeannine

ORKEST EN DIRIGENT

Zaans Symfonie Orkest

Het Zaans Symfonie Orkest (ZSO) heeft een geschiedenis die teruggaat tot 1920. In dat jaar richtte de in Zaandam gevestigde vioolleraar George Lindemann de Zaandamsche Orkestvereniging op, een symfonieorkest onder meer bestaande uit zijn eigen leerlingen en andere amateurs. Het eerste concert werd gegeven op 26 januari 1921 en daarna vervolgde de Vereniging met gemiddeld twee concerten per jaar.

In 1936 splitste een aantal leden van de Orkestvereniging zich af en ging onder leiding van de Zaandamse pianist Johan van den Boogert verder als Zaandamsch Symphonie Orkest. De twee symfonieorkesten bestonden een aantal jaren naast elkaar maar vonden elkaar weer in 1945. Zij sloten zich toen aan bij het in 1924 opgerichte koor van de 'Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst, afdeling Zaandam en omstreken' en gingen verder onder de naam Toonkunstorkest.

Het koor werd in 1975 wegens gebrek aan herenleden opgeheven. Het orkest trad in 1997 uit de Maatschappij en voert sindsdien de naam Zaans Symfonie Orkest, zonder de toevoeging 'Toonkunst'.

Sinds februari 2022 wordt het orkest geleid door Jakob Gaede. De repetities vinden plaats op dinsdagavond in de Kooger Vermaning te Koog a/d Zaan.

Jakob Gaede

Jakob Gaede is geboren en getogen in Duitsland. Hij is vaste dirigent van het Zaans Symfonie Orkest en dirigent bij de Dellbrücker Symphoniker.

Op dit moment studeert hij aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag orkest- en blaasorkestdirectie bij Christoph Maria Wagner. Daarvoor heeft hij verschillende studies gedaan in Duitsland op het gebied van musicologie, filosofie, muziek doceren en

dirigeren. Jakob heeft zijn kennis over componeren verdiept bij Sascha Dragičević en Stefan Thomas.

Jakob volgde diverse masterclasses, onder ander bij Arture Tamayo, Lion Shambadal, Pierre Boulez en Sascha Dragičević. Hij dirigeerde bij de Bonner Orchesterverein, het projectorkest Masetto 2021 en bij de Dellbrücker Symphoniker. Ook was hij diverse malen gastdirigent, onder meer bij het Estonian National Youth Orchestra, het Tromsø Byorkester en de Société Philharmonique de Dijon.

PROGRAMMA

Ouverture Don Giovanni KV527 – Wolfgang Amadeus Mozart

Élégie (voor cello) - Gabriel Fauré
(*solist: Karim Abd Adin, 19 jaar*)

**Deel 1, Andante con moto, uit
Dubbelconcert voor klarinet (*) en altviool Op88** – Max Bruch
(*solisten: Lucy Boeren, 18 jaar en Jytte Balm, 17 jaar*)

(*) Lucy voert de klarinetpartij uit op viool

**Deel 1, Adagio en allegro, en Deel 2, Andante quasi adagio, uit
Petite Symphonie (voor blazers)** – Charles Gounod

Concertino in Es voor klarinet Op26 – Carl Maria von Weber
(*solist: Julia de Graaf, 17 jaar*)

**Deel 1, Allegro, uit
Pianoconcert in A-groot KV414** – Wolfgang Amadeus Mozart
(*solist: Hanna Zhang, 11 jaar*)

Kaiserwalzer Op437 – Johann Strauss jr

na afloop informeel samenzijn met een drankje en een hapje

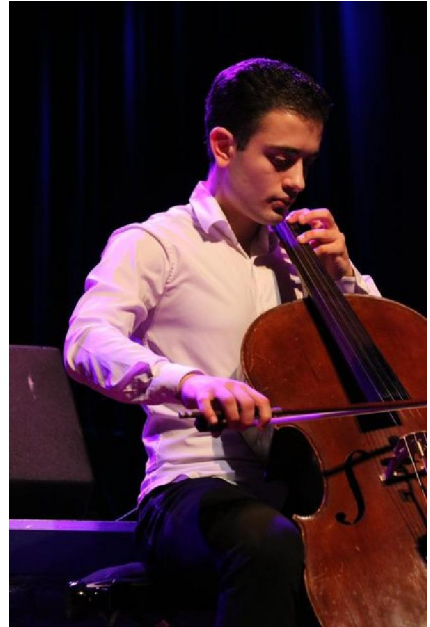
Samenstelling orkest (vandaag)

1 ^e viool:	José Vosbergen, Maria Antsukh, Ludo Fassaert, Henk Pijls, Pauli Paananen
2 ^e viool:	Ellis Verreijt, Dorothé Linders, Ton Roling, Anne Dharampal
Altviool:	Jurgen Rodemeijer, Ton Olsthoorn
Cello:	Jeannine Groenheiden, Paula Velthuys, Heleen Tolsma, Erica Rijkens
Contrabas:	Saskia Andriessen, Huud Ouwehand
Fluit:	Jacco Verburgt, Christine Calis
Hobo:	Lida Spaans, Isabel van Beek
Klarinet:	Marcus Prins, Lia Kok
Fagot:	Carolien Boas, Vera Dalm
Hoorn:	Simon Wals, Lex Manjoero, Agaath Schreuder
Trompet:	Klaas Kes, Hedio Rijkers
Trombone:	Jolande den Braber, Dick Bulterman, Jamie Lingwood
Harp:	Gertru Pasveer
Pauken:	Leida Zandstra
Kleine trom:	Olga Molenaar

Karim Abd Adin (cello)

Op 14 jarige leeftijd begon ik met cello spelen in het land waar ik toen woonde, Syrië. Door de oorlog vluchtte ik met mijn ouders en zus in 2019 naar Nederland waar ik in november 2019 mijn cellolessen heb voortgezet bij docente Mariëtte Gort die mijn cellospel helemaal heeft veranderd en naar een hoger niveau heeft getild. Bij haar heb ik geleerd dat cello spelen een oneindige zoektocht is waarbij je als musicus een boodschap wilt overbrengen en harten wilt raken, zonder enig woord te zeggen. Muziek is een taal zonder woorden en een manier van communiceren die verschillende culturen bij elkaar brengt. Terwijl oorlog ons verdeelt, brengt muziek ons samen en met mijn cellospel probeer ik te laten zien dat we allemaal één zijn.

Lucy Boeren (viool)

Lucy Boeren (18) begon al vroeg met vioolspelen. Nog steeds heeft ze les op Fluxus in Zaandam.

Ze speelt in het Noordhollands Jeugd-orkest. Als soliste won ze enkele weken geleden de Jan Pasveerprijs op het gelijknamige concours. Ze behaalde ook nog een eerste prijs in duet samen met Milou de Bruin.

Vandaag speelt ze samen met Jytte Balm het dubbelconcert van Max Bruch.

Jytte Balm (altviool)

Jytte Balm is een 17-jarige altviolinist. Ze is op haar zesde begonnen met het volgen van vioolles en sinds haar tiende speelt ze ook altviool. Sinds 2020

studeert ze altviool aan de Sweelinck Academie in Amsterdam bij Judith Wijzenbeek en speelt ze in het Nederland Jeugd Strijkorkest. In 2021 heeft ze de derde prijs gewonnen op het Britten Altvioolconcours en heeft ze een eervolle vermelding gekregen op het Prinses Christina Concours. In 2022 heeft ze de tweede prijs gewonnen de regiofinale van het Prinses Christina Concours. Ze speelt op een altviool van de bouwer Matthieu Besseling, die zij in bruikleen heeft van het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds.

Julia de Graaf (klarinet)

Sinds mijn achtste speel ik klarinet. Ik heb vaak in ensembles en orkesten gespeeld. Nu speel ik het Concertino van Von Weber. Ik vind dit een bijzonder stuk, omdat het alle facetten van de klarinet naar voren laat komen. Ik zelf kan heel erg genieten van de diepe donkere klanken, maar de afwisseling met het snelle en speelse karakter maakt het stuk nog interessanter.

Ik speel zelf ook in het Noord-Hollands jeugdsymfonieorkest. Het is leuk om nu een andere plaats te hebben binnen een orkest en tegelijkertijd ook te weten hoe het is om in het orkest te zijn.

Hanna Zhang (piano)

Ik ben Hanna Zhang, ik ben 11 jaar oud en ik speel piano. Ik begon op mijn 6e met piano bij Mirjam Karres. En ik zat in de Talentenklas van Fluxus in Zaandam voor vier jaar. En dit is mijn eerste jaar op het Sweelinck Academie van het Conservatorium van Amsterdam.

COMPONISTEN EN HUN COMPOSITIES

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

De opera Don Giovanni schreef Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791) in 1787. Het verhaal gaat over de belevenissen en de uiteindelijke ondergang van de vrouwenverleider Don Juan. De dag voor de première van de opera stond de ouverture nog niet op papier, maar Mozart had hem wel in zijn hoofd zitten. Hij besteedde de nacht voor de première aan het uitschrijven van de partijen. De partituur schoot er even bij in. De ouverture heeft de vorm van een eerste deel van een symfonie met een langzaam begin met onheilspellende passages en daarna een bruisend snel deel. De ouverture staat op zichzelf en bevat geen thema's uit de opera. De ouverture gaat in de opera geleidelijk over in de eerste aria. Voor een concertuitvoering schreef Mozart een apart en duidelijk slot. Die versie spelen we vandaag.

Het pianoconcert nr. 12 in A componeerde Mozart in 1782 in Wenen. Hij had zich toen net als freelance componist gevestigd. De uitvoering door hemzelf als solist van zijn pianoconcerten was aanvankelijk een regelmatige en solide bron van inkomsten. De pianoconcerten KV 413, 414 en 415 componeerde Mozart zo dat ze uitgevoerd konden worden begeleid door een volledig orkest maar ook begeleid door een strijkkwartet. Dit om de aanschaf van de muziek aantrekkelijker te maken. Mozart vond zelf dit concert een gulden middenweg tussen zwaar en licht: A groot is een toonsoort die bij Mozart meestal staat voor lyriek en sereniteit. Dat geldt ook voor dit concert.

Gabriel Fauré (1845-1924)

Gabriel Urbain Fauré is een van de belangrijkste Franse componisten van zijn generatie, samen met zijn iets jongere tijdgenoten Claude Debussy en

Maurice Ravel. Hij is bekend om zijn piano- en kamermuziek, en om zijn liederen. Tevens heeft hij de Franse religieuze muziek vernieuwd – zijn 'Messe de Requiem' uit 1888 behoort tot zijn bekendste werken. Ook opera's behoren tot zijn oeuvre, maar die hebben geen repertoire gehouden. Fauré studeert aan de kerkmuziekschool van Louis Niedermeyer in Parijs, waar onder anderen Camille Saint-Saëns een van zijn leraren is, waarna hij organist wordt, eerst in Rennes en later in verscheidene Parijse kerken. In 1897 wordt hij docent compositie aan het Conservatoire National Supérieur de Musique van Parijs en in 1905 directeur van dit instituut. Voornoemde Ravel en George Enescu behoorden tot zijn leerlingen. 'Elegie' (voor cello en orkest), ook een bekend werk, publiceerde hij in 1878. Tot zijn bekendste werken horen voorts 'Cantique de Jean Racine' (1864), 'Pavane' (1887) (beide nog vorig jaar door ons uitgevoerd), de suite 'Pelléas et Mélisande' (1898) en de suite 'Masques et Bergamasques' (1919).

Max Bruch (1838-1920)

Het dubbelconcert opus 88 van Max Bruch (1838-1920) was oorspronkelijk geschreven voor klarinet en altviool als soloinstrumenten. Bruch zette zelf later de klarinetpartij om voor viool. Wij spelen vandaag deze laatste versie. Het concert werd voor het eerst uitgevoerd in 1911, een jaar waarin naast dit zeer romantische stuk bijvoorbeeld ook een uiterst modern werk als Strawinsky's Petroesjkja zijn première beleefde.

Bruch, een generatiegenoot van Brahms, noemde zichzelf een traditionalist en modelleerde zijn composities naar die van Mendelssohn en Schumann. Bruch verdedigde zijn romantische opvattingen over kunst met verve en raakte daardoor in discussie met modernisten als Wagner, Liszt, Reger en vooral Richard Strauss.

Hij schreef in totaal meer dan 200 werken. Het Zaans Symfonie Orkest heeft in het verleden onder andere zijn Kol Nidrei voor cello en orkest en zijn eerste vioolconcert uitgevoerd.

Charles Gounod (1818-1893)

De in Parijs geboren Charles François Gounod was zoon van een kunstenaar en pianiste. Hij had alle karakteristiek trekken van een kunstenaar. Ambitie en rusteloze werkzaamheid afgewisseld met moedeloosheid en crisis; beminnelijkheid en huwelijkstrouw met twistziekheid en buitenechtelijke affaires. In zijn jeugd droomde hij ervan priester te worden en in kloosterlijke afzondering te leven. Hij noemde zichzelf een bepaalde tijd abbé en droeg een soutane zoals gedragen door katholieke geestelijken.

Als componist had hij in de jaren 50 van de 19e eeuw twee symfonieën geschreven en zich daarna geconcentreerd op opera's, liederen en religieuze muziek. Op verzoek van een vermaard Parijs blaasensemble schreef hij zijn nonet Petite Symphonie voor fluit en twee hobo's, klarinetten, fagotten en

hoorns. De eerste uitvoering hiervan is gedateerd 30 april 1885. De partituur is echter pas in 1904 voor algemeen gebruik gepubliceerd. Het stuk bestaat uit vier delen, waarvan wij vandaag het 1^e en 2^e deel uitvoeren.

Carl Maria von Weber (1786-1826)

Geboren in Eutin, in het prinsdom Lübeck, bleek al snel dat de kleine Carl muzikaal talent had. Dit werd ondermeer verder ontwikkeld door lessen bij de componist Michael Haydn en later diens veel bekendere broer Joseph. Als componist op eigen benen heeft hij grootste werken geschreven, waaronder de opera's Der Freischütz, Euryanthe en Oberon.

Het Concertino voor Klarinet in Es-groot Opus 26 schreef hij, in slechts drie dagen, voor klarinettist Heinrich Bärmann in 1811. Bärmann studeerde het werk in eveneens slechts drie dagen in waarna het stuk op 5 april speciaal voor Koning Maximiliaan I van Beieren werd uitgevoerd.

Johann Strauss jr (1825-1899)

Johann Strauss jr heeft met zijn muzikaal oeuvre dat van zijn vader (sr) naar veler mening overtroffen en is met zijn meeslepende melodieën de geschiedenisboeken ingegaan als "Der Walzerkönig".

De Kaiserwalzer opus 437 componeerde hij in 1889. De introductiemars wordt afgesloten met een cadens voor cellosolo, wellicht het betreden door de keizer van de balzaal verbeeldend. Dan volgt een aaneenschakeling van vier verschillende walsen. In de coda passeren de thema's nog eens de revue afgesloten door de cello en de hoorn. Verlaat de keizer nu de balzaal?! Tot slot barst het hele orkest los in een bruisende afsluiting.

VOORUITBLIK EN OPROEP

Najaarsconcert 19 november

Op het najaarsconcert van 19 november a.s. speelt Joep van Beijnum het vioolconcert in D-groot, Opus 61 van Ludwig van Beethoven.

Wordt vriend van het ZSO!

Wij kunnen uw steun heel goed gebruiken om mooie uitvoeringen te blijven verzorgen. U kunt ons helpen door 'vriend' van ons orkest te worden. U wordt al vriend voor € 30,- per jaar.

Vrienden:

- krijgen een toegangskaart die kan worden gebruikt bij één van onze concerten.
- zijn welkom tijdens onze zaterdagrepetities.
- krijgen (als ze dat willen) gereserveerde plaatsen tijdens onze uitvoering.

U kunt onze vriend worden door een mail te sturen aan:
zsobestuur@gmail.com.

ZAANS
SYMFONIE
ORKEST
100 JAAR